Проців Олег

Державне регулювання сезону полювання

Для раціонального та ефективного використання тваринного світу державне регулювання користується різноманітними механізмами впливу на користувачів мисливських угідь: ліміт добування, визначення території для добування тварин, статі, віку тварин тощо. Але одним із найвагоміших механізмів регулювання залишаються терміни добування дичини. Законодавчо терміни добування дичини, тобто, відкриття та закриття сезону полювання приурочували до релігійних свят.

Зокрема, у Польщі за панування Владислава Ягайла (1351-1434) визначалось, що полювати на зайців на чужій землі можна від дня Святого Войцеха (23 квітня) і до збору урожаю[1], що співпадало з днем Святого Бартоломея (24 серпня).[2] Слід відмітити, що звичаєве право і тут вносило корективи – дозволяло переносити полювання до повного збору урожаю, але не далі ніж до 1 вересня.[3]

Традиція розпочинати полювання на свято Петра і Павла і завершувати 1 березня зберігалась до 1892 році на територіях біля Вільнюса. Але, навіть, і ці правила не були постійні. Погодні умови також корелювали терміни полювання, зокрема, у роки, коли весна приходила швидше, то й полювання починалось швидше за свято Петра і Павла, а коли зима була сніжною і довгою, то полювання продовжувалось і після 1 березня.[4] Винятки з правил були і у звичаєвому праві Сілезії, де дозволялось вполювати у недозволений

[1] Przewodnik myśliwca. – Leszno i Gniezno: Nakładem i drukiem E. Günthera, 1848. – s. 3-22.

[2] Kurowski W. Mysliwstwo w Polsce i Litwie. – Poznan, 1865. – s.1-9.

[3] Held F. Kalędarz wykazujący jaki w ciągu roku są ważnieysze zatrudnienia leśne i łowieckie. – Bydgoszcz: Drukiem A. Gruenauer, 1817. – s. 17

[4] Świętorzecki B. Myśliwstwo na Kresach Wshodnich w ostatnim stuleciu 1850-1936.Szkic historyczny. - Malinowszczyzna, 1936. – s.1-98.

час одну особину дичини для відзначення свята, як наприклад, весілля, хрестин і т.п.[5] З виходом у Галичині першого мисливського закону (1875р.) визначався конкретний термін полювання на той чи інший вид дичини.

Не залишилось поза увагою держави регулювання термінів полювання і в сучасній Україні. Зокрема, стаття 19 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» визначає строки полювання по кожному виду дичини. Простежуючи еволюцію змін Українського мисливського законодавства, бачимо, що воно пройшло непростий шлях. Зокрема, першим нормативно-правовим актом, який врегульовував ведення мисливського господарства та порядок проведення полювання, була постанова Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 780. У цьому документі стаття 27 визначала терміни полювання на дичину, а стаття 28 – дні тижня. Але конкретні терміни полювання визначались наказом Міністерства лісового господарства за погодженням з Міністерством екологічної безпеки.

З плином часу мисливське господарство набуває все більшого значення Для покращення державного управління галузі у 2000 році вперше у незалежній Україні приймається Закон «Про мисливське господарство та полювання». Стаття 19 цього закону визначала терміни полювання, перераховуючи їх конкретно по кожному виду дичини. Проте, держава лібералізуючи та децентралізуючи підприємницьку діяльності, функції визначення конкретного терміну відкриття, закриття полювання та днів тижня, коли дозволяється полювання, поклала на користувачів мисливських угідь. Але, звісно, й органи державної виконавчої влади не залишились без повноважень впливати на хід полювання. Як правило, терміни полювання визначаються наказами користувачів мисливських угідь, тож їх потрібно було погоджувати з територіальним органом Міністерства охорони навколишнього природного середовища. (редакція зі змінами від 21.01.2010)

---

[5] Reuman M. Gospodarstwo łowieckie z historią starożytną łowiectwa polskiego. – Warszawa: Drukarnia Orgelbranda, 1845.

Оскільки суспільне життя не стоїть на місці то й державне управління потребує законодавчих механізмів, щоб постійно реагувати на зміну ситуацій у економічно-соціальній, гуманітарній та інших сферах суспільного життя. Не залишається осторонь і галузь мисливства. Так, починаючи з 2000 року до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» постійно вносяться зміни. В останніх змінах до закону від 16.10.2012 року «Про мисливське господарство та полювання» мова йде про визначення конкретної дати відкриття та закриття полювання на певний вид мисливських тварин, дні полювання протягом тижня, порядок здійснення полювання, а також норму добування мисливських тварин. Відповідно до цих змін повноваження визначати норму добування відносяться до користувачів мисливських угідь, які оформлюють їх у відповідних наказах про проведення полювання. Однак у цій добрій справі є своя ложка дьогтю – забюрократизованість процедури. Так, визначена користувачем норма добування потребує погодження відразу двох органів державної влади: Держлісагенства та облдержадміністрації. І лише після цього рішення доводяться користувачами угідь до відома громадськості.

Як бачимо, таким чином розмивається політична відповідальність за стан справи у галузі, а саме: визначення політики держави щодо добування мисливських видів тварин. Зокрема, стаття 16 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» у теперішній редакції визначає, що ліміти на добування ліцензійних видів тварин відносяться до Міністерства аграрної політики України, а норми добування на інші види дичини (тобто, неліцензійні) – до Мінприроди, що, на нашу думку, є нелогічним. Адже відповідно до статті 8 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання» обласні та районні державні адміністрації мають право встановлювати обмеження на користування мисливськими угіддями у відповідних ситуаціях, а саме: при кліматичних катаклізмах – як то пожежна небезпека, епізоотична неблагополучність, повені тощо. Тож чи не простіше облдержадміністрації видати одне розпорядження про узгоджені терміни полювання по всій

області, щоб спростити ходіння по інстанціях та зекономити час на нагальніші потреби мисливства.

Як бачимо, з однієї сторони функції встановлення термінів, порядку та норми добування перейшли від органів державної виконавчої влади до власне мисливських господарств – суб'єктів господарювання, однак, все ж вирішення даного питання процедурно набагато ускладнилось як через збільшення організацій та підвищення їх статусу з територіальних – місцевих органів державної влади до центральних органів державної влади – Державного агентства лісових ресурсів. Все ж для того, щоб влада не була узурпована і її повнота не знаходилась в одних руках, в Україні, та й інших демократичних країнах вона поділяється на виконавчу, законодавчу та судову гілки, кожна з яких має свою вертикаль. Як Державне агентство лісових ресурсів України, так і обласні державні адміністрації входять у вертикаль державної виконавчої гілки, влади. Для ефективного та дієвого адміністрування повноважень органів державної виконавчої влади за здійсненням визначених законом функції щодо погодження термінів та днів для полювання, норми добування кожного мисливця, необхідно звести визначені повноваження до одного органу.

Крім того, проблемою залишається одночасне відкриття полювання на пернату дичину всіма користувачами мисливських угідь різних географічно-кліматичних регіонів України. Для вирішення цього питання існує механізм державного регулювання, але він надто заплутаний.

Слід відмітити, що проблеми дерегуляції та спрощення адміністрування повноважень органів державної влади добре розуміє Президент України: «Я переконаний, що безпосередній вплив держави на економіку, ручне управління нею — це шлях в нікуди.»[6]

На даний час у Верховній Раді України знаходиться на розгляді законопроект «Про мисливське господарство та полювання», внесений

[6] ЕКОНОМІСТ•№2•ЛЮТИЙ•2010 сторінка 10

народними депутатами України від Партії Регіонів – Шуфричем Н.І., Калєтніком І.Г., Шенцевим Д.О., Головко В.А., то ж є надія, що нелогічні питання у цьому законопроекті будуть зняті.

Проців О.Р. Державне регулювання сезону полювання /Олег Проців// Полювання та риболовля. – 2013. – №8(142) серпень. – С. 2